

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Renaty Kratochvílové „Performace a vyjednávání genderu skrze styl u dívek aktivních v české techno subkultuře“. Praha, Fakulta humanitních studií UK 2015, 55 s. včetně příloh

Renata Kratochvílová si ve své bakalářské práci klade otázku „jakým způsobem ženy aktivní v české techno subkultuře performují a vyjednávají svůj gender“ (s. 22). Odpověď na ni hledá, a nutno dodat, že jednoznačně úspěšně, pomocí etnografického výzkumu kombinujícího zúčastněné pozorování a polostrukturovaná interview.

Teoreticky se práce opírá o studie zabývající se na jedné straně subkulturní teorií (s. 7-14) a na straně druhé genderem (18-20), což jí následně umožňuje dostatečně teoreticky ukotvit problematiku genderu v prostředí subkultur (s. 20-21). V rámci teoretického ukotvení si autorka připravuje pojmový aparát (subkulturní identita, ideologie a styl, autenticita a subkulturní kapitál), který následně využije v analýze vlastních empirických dat. Ačkoliv literatura pojednávající subkulturní teorie v práci jednoznačně převládá nad literaturou vztahující se k genderu (kterou by bylo možné jistě rozšířit o další adekvátní tituly), na úrovni bakalářské práce je gender ukotven dostatečně a pro potřeby řešení výzkumných otázek účelně.

Po stránce metodologické práci v podstatě není co vytknout. Autorka nejenže zvolila vhodné metodologické postupy, které adekvátně popsala, ale současně také reflektuje svou výzkumnou pozici, aplikaci zvolených postupů i jejich limity, což významnou měrou přispívá k transparentnosti celého výzkumného procesu. Drobným opomenutím je absence uvedení doby, po kterou výzkum probíhal, ale to nijak zásadně nesnižuje kvalitu práce z hlediska metodologie.

Jádro práce představuje prezentace výsledků analýzy a interpretace empirických dat. Autorka se při ní zaměřila zejména na vyjednávání genderu skrze subkulturní styl. Na základě provedené analýzy definuje tři typy stylu žen aktivních v české techno subkultuře – maskulinní, hyperfemininní a femininní (ačkoliv posledně jmenovaný opomněla v textu explicitně pojmenovat a napravuje to až v samotném závěru). Následně se dotýká i dvou dalších aspektů, které se s vyjednáváním genderu pojí – reflexe statusu žen v české techno subkultuře a kritéria autenticity ve vztahu k genderu. Dochází přitom k závěrům, že i v české techno subkultuře mají ženy univerzálně nižší postavení než muži, což se projevuje mimo jiné i v odlišných kritériích autenticity pro ženy a muže.

Autorka při prezentaci výsledků výzkumu přesvědčivě argumentuje a vlastní tvrzení dokládá výpověďmi svých informátorů. Ocenit je třeba, že vymezené teoretické koncepty užívá jako analytické nástroje a ve výkladu s nimi explicitně pracuje. Své interpretace, které jednoznačně překračují pouhý popis, zakládá na užití teoretické literatury, s níž se již v rámci prezentace výsledků pouští do diskusí.

Přesto je však nutno podotknout, že se autorka při interpretaci dopouští jistého zjednodušení ve vztahu k formulované typologii. Při definování tzv. maskulinního stylu vytváří dojem, že je mužský styl uniformní. Jistě si je sama vědoma toho, že tomu tak není.

Po stránce formální práce nevykazuje žádná zásadnější pochybení. Autorčin styl je čtivý, aniž by se přitom musel vzdát explicitních formulací, množství překlepů a gramatických chyb nijak nepřesahuje únosné množství. Poznámkový aparát je veden pečlivě, stejně jako seznam použité literatury. Práce je doplněna o přílohu obsahující medailonky informátorů a seznam otázek, kladených v rámci interview. Pouze v tomto ohledu by možná bylo vhodné doplnit práci i o přílohu obrazovou, která by mohla napomoci ještě větší explicitnosti – např. ukázkou jednotlivých forem stylu i ve vztahu ke stylu mužskému. Ale to je pouze nepodstatný detail, který nijak nesnižuje kvalitu předkládané práce.

Na základě všech výše uvedených skutečností se domnívám, že práce jednoznačně splňuje požadavky kladené na absolventskou práci a přináší zajímavá zjištění. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnocení **v ý b o r n ě**.

V Praze 15. 6. 2015

Mgr. Martin Heřmanský, Ph.D.